

TÜBİTAK
AB Çerçeve Programları
Ulusal Koordinasyon
Ofisi

EK 2*

AB 7. Çerçeve Programı (7.ÇP)
Ülke Performansı

* BTYK 22. Toplantısı'nda "Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları Uygulama Planı 2005-2010 [2005/10]" gündem maddesinin eki olarak sunulmaktadır.

Ankara, Aralık 2010

© Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, 2010

Bu raporun bütün hakları saklıdır.

Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan tümüyle veya kısmen yayımlanamaz.

Bilimsel amaçlarla kullanım halinde referans verilmesi zorunludur.

TÜBİTAK

AB Çerçeve Programları Müdürlüğü

Atatürk Bulvarı No: 221 Kavaklıdere 06100 Ankara

Tel: 0312 427 23 02

e-posta: info@fp7.org.tr

www.tubitak.gov.tr

İçindekiler

1. AB 7. Çerçeve Programı Ülke Performansı Genel Değerlendirmesi	2
2. Avrupa Birliği 8. Çerçeve Programı Hazırlık Çalışmaları	4
3. Ulusal Fonların Eşgüdümüne Yönelik Programlara Ülkemizin Katılımı	4
3.1. ERA-NET/ERA-NET+ Projeleri.....	4
3.2. Madde 169.....	8
3.3. Ortak Programlama İnisyatifleri	8
4. TÜBİTAK – JRC İşbirliği	9
4.1. TÜBİTAK-JRC Bursiyerlik Programı.....	11
4.2. TÜBİTAK-AB Ortak Araştırma Merkezi Yürütme Kurulu Toplantısı	11
5. 7.ÇP'ye Taraf Olmayan Uluslararası Bölgelere Yönelik Gelişmeler	12
6. 7.ÇP'yi Yaygınlaştırmaya Yönelik Ülkemizde ve Yurtdışında Yürütülen Faaliyetler	13
6.1. 7.ÇP KOBİ ve EUREKA Bilgi Günleri.....	13
6.2. AB 7. ÇP Projeler, Finansal Yönetimi Bilgilendirme Paylaşım Toplantısı	14
6.3. EREF 2010 Çalıştayı	14
6.4. 7.ÇP Disiplinlerarası Bilgi Günü	14
6.5. Avrupa Birliği Ar-Ge Programları KOBİ Konferansı.....	15
6.6. AB 7.ÇP Kamu-Özel Sektör Ortakları Bilgi Günleri.....	15
6.7. AB 7.ÇP Sosyo-Ekonomik ve Beşeri Bilimler Alanı Proje Pazarı.....	15
6.8. AB 7.ÇP Çevre Alanı Deniz Araştırmaları konulu Proje Pazarı	15
6.9. Marie Curie 2011 Yılı Çağrılarını Konferansı	16
6.10. Marie Curie Avrupa'ya Geri Dönüş Hibeleri Proje Yönetimi Toplantısı.....	16
6.11. Tersine beyin göçünü desteklemek amacıyla ABD'de düzenlenecek çalıştaylar	16
7. Diğer Çalışmalar	17
7.1. AB 7. ÇP Web Sitesi 15.000'i aşkın Üyeye Ulaştı.....	17
7.2. AB 7. ÇP Destek Programları.....	17
8. Türkiye Araştırma ve İş Dünyası Kuruluşları Ofisi ile Ortak Faaliyetler	18

1. AB 7. Çerçeve Programı Ülke Performansı Genel Değerlendirmesi

Yaklaşık 50 Milyar Avro'luk bir fon büyüklüğüne sahip AB 7. Çerçeve Programı (7.ÇP) 2007 yılında başlamış olup 2013 yılında sona erecektir. Ülkemizin 7.ÇP katkı payı olarak programın ilk 3,5 yılındaki ödemeleri, ödemelerin AB hibelerinden karşılanan miktarı, ulusal bütçeden ayrılan miktar ve Türk ortakların aldığı fon miktarları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir (Tablo 1).

Buna göre Türk kuruluşlarının içinde yer aldığı 7.ÇP projelerinin toplam portföy büyüklüğü 1,1 Milyar Avro'ya ulaşırken bu rakamın 82 Milyon Avro'su ülkemizde harcanmıştır. Bu rakam ulusal bütçeden 7.ÇP bütçesine transferi gerçekleştirilen miktarın % 102,4'üne tekabül etmektedir.

Tablo 1. 7.ÇP Katkı Payları

Yıl	Ulusal Fon (Milyon €)	AB hibe yardımı (Milyon €)	Toplam (Milyon €)	Türk Ortakların Aldığı Fon Miktarı (Milyon €)	Desteklenen Türk Ortak Sayısı
2007	9,9	12,5	22,4	26,8	145
2008	26,3	4,5	30,8	19,5	121
2009	24,5	16,6	41,1	27,6	164
2010	19,8	34,3	54,1	8,5 ⁽¹⁾	110
TOPLAM	80,5	67,9	148,4	82,4 ⁽²⁾	540
Türk ortakların yer aldığı projelerin toplam portföy büyüklüğü				1,1 Milyar €	

⁽¹⁾ 2010 yılında kapanan 44 çağrının sonuçları henüz yayınlanmamıştır.

⁽²⁾ Avrupa Komisyonu veri tabanındaki maddi hatalar TÜBİTAK tarafından düzeltilmiştir.

Bilindiği üzere Çerçeve Programları dönemsel olarak Avrupa Komisyonunca yayınlanan çağrılarını takiben proje başvurusunda bulunulan bir sistemdir. 7.ÇP başladığı günden bugüne kadar açılan ve sonuçlanan çağrılara ilişkin bilgiler Tablo 2'de yer almaktadır.

Tablo 2. 7.ÇP Çağruları

Yıllar	2007	2008	2009	2010	Toplam
Açılan Çağrı Sayısı	104	65	77	82	328
Sonuçlanan Çağrı Sayısı	60	66	73	47	246

Tablo 2'de görüldüğü üzere 2007-2010 döneminde açılan toplam 328 çağrının 246'sı sonuçlandırılmıştır. Dolayısıyla Tablo 3'de yer alan bilgiler, sonucu açıklanmayan toplam 82 çağrının verilerini kapsamamaktadır.

Tablo 3. 7.ÇP Katkı Paylarımız ve Türk Ortakların aldığı fon miktarları

	6.ÇP (2003-2006)	7.ÇP (2007-2010*)	Artış Oranı (%)
Türk Ortakların Payı (milyon €)	53,5	82,4	54,0
Ulusal Katkı Payı (milyon €)	185	80,5	
Ulusal Katkı Payına Oran	% 28,9	% 102,4	

* Veriler 2010 yılı Eylül ayı itibari ile alınmış verilerdir.

7.ÇP proje ortaklıklarında üniversitelerimizin payı %47 düzeyinde olup, üniversitelerimizin performans dağılımı Tablo 4’de sunulmuştur. Buna göre 6.ÇP deki performans göstergelerine paralel şekilde ilk üç sırayı Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sabancı Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi paylaşmaktadır.

TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi’nin ülkemiz üniversitelerinin performanslarını arttırmak üzere yerinde ziyaretler, bilgi günleri ve proje pazarları düzenlemektedir. Destek programları aracılığı ile de ülkemiz araştırmacılarının Avrupalı muadilleri ile proje geliştirme amaçlı biraraya gelmeleri sağlanmaktadır.

Tablo 4. Üniversitelerin 7. Çerçeve Programı’ndaki Proje Ortaklığı Sayıları, 2007-2010

Üniversite	Ortaklık Sayısı	Üniversite	Ortaklık Sayısı
ODTÜ	31	Gebze Yüksek Teknoloji Ens.	2
Sabancı Ü.	30	Kadir Has Ü.	2
Bilkent Ü.	28	Karadeniz Teknik Ü.	2
Boğaziçi Ü.	15	Selcuk Ü.	2
Koç Ü.	14	TOBB ETÜ	2
İTÜ	11	Yeditepe Ü.	2
Ege Ü.	9	Marmara Ü.	2
Hacettepe Ü.	7	Doğus Ü.	1
Özyeğin Ü.	6	İnönü Ü.	1
Gazi Ü.	6	Adnan Menderes Ü.	1
Dokuz Eylül Ü.	5	İstanbul Ü.	1
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	5	Muğla Ü.	1
Ankara Ü.	4	Mustafa Kemal Ü.	1
Çukurova Ü.	3	Pamukkale Ü.	1
Akdeniz Ü.	3	Sinop Ü.	1
Bahçeşehir Ü.	3	Çanakkale Ü.	1
İstanbul Bilgi Ü.	3	Trakya Ü.	1
Gaziantep Ü.	2	Uludağ Ü.	1

Türkiye'nin 7.ÇP'deki başarı oranının artması, 2009 ve 2010 Türkiye İlerleme Raporlarında da ifade edilmiştir. Ayrıca raporlarda, Türkiye'nin Avrupa Araştırma Alanı'na gelecekteki entegrasyonuna yönelik bilim ve araştırma alanındaki hazırlıklarında iyi düzeyde ilerleme kaydedildiği belirtilmiştir.

2. Avrupa Birliği 8. Çerçeve Programı Hazırlık Çalışmaları

2014-2020 yılları arasında yürürlükte olacak 8. Çerçeve Programı (8.ÇP) için hazırlık aşamasının 7.ÇP için de olduğu gibi yaklaşık 3 yıl süreceği öngörülmektedir. 8.ÇP'nin altyapısını Avrupa Birliği İsveç Başkanlığı döneminde yayınlanan "Lund Deklarasyonu" ve diğer Konsey karar dokümanlarının oluşturması beklenmektedir. Mevcut planlamalara göre İspanya Dönem Başkanlığı'nın sona erip Belçika Dönem Başkanlığı'na geçilen 2010 yılı ikinci yarısında 8.ÇP ile ilgili ilk çalışmalara başlanacaktır. Bu süreçte ülkeler, yasal çalışmalar sonuçlanmadan önce ulusal düzeyde danışma çalışmalarını tamamlamayı planlamaktadır.

Türkiye'nin 8.ÇP Yol Haritası

Türkiye'nin 8.ÇP'ye yönelik görüş ve beklentileri TÜBİTAK tarafından hazırlanmakta olan "8.ÇP Türkiye Ulusal Görüş Dokümanı" kanalı ile Avrupa Komisyonu'na iletilecektir. Söz konusu dokümanda derlenecek olan Türkiye'nin 8.ÇP ile ilgili pozisyonunu güçlü ve etkin kılmak adına Türkiye Araştırma Alanı (TARAL) paydaşlarına yönelik 27 Temmuz – 24 Eylül 2010 tarihleri arasında web tabanlı "Ulusal Danışma Süreci" gerçekleştirilmiştir. Avrupa çapında süren tartışmalar takip edilerek hazırlanan ve 700 araştırmacının dahil olduğu bu süreçte, "Ulusal Görüş" içerisinde yer alması öngörülen tartışma konuları tartışılmıştır.

3. Ulusal Fonların Eşgüdümüne Yönelik Programlara Ülkemizin Katılımı

3.1. ERA-NET/ERA-NET+ Projeleri

AB Çerçeve Programları kapsamında bir uygulama aracı olarak kullanılmakta olan ERA-NET projeleri, AB üye ve aday ülkelerindeki ulusal ve bölgesel araştırma programlarının koordinasyonunu ve bu yolla araştırma programlarının geliştirilip güçlendirilmesini amaçlamaktadır. 7.ÇP'nin ilk dört çağrısında Türkiye, İşbirliği Özel Programı kapsamında desteklenen 24 ERA-NET projesinde ortak olarak yer almaktadır (Tablo 5). Bununla birlikte, 7.ÇP'de Kapasiteler Özel Programı kapsamında, 8 Uluslararası İşbirliği, 2 Araştırma Altyapıları ve 1 KOBİ olmak üzere toplam 11 ERA-NET projesinde ortak olarak yer alınmaktadır (Tablo 6). Türkiye, 6.ÇP kapsamında desteklenen toplam 71 ERA-NET projesinin 7'sinde yer almıştır (Tablo 7).

Tablo 5. İşbirliği Özel Programı altında desteklenen ERA-NET Projeleri

	Proje Akronimi	Proje Konusu	Yürütücü Kurum
2010 Yılı Çağrısı			
1	BIODIVERSITY	Biyçeşitlilik ERA-NET'i: Avrupa'da bütünleşmiş bir biyçeşitlilik araştırma stratejisi ve programına doğru	TAGEM
2	CAPITA	Katalitik süreçler üzerine, yenilikçi teknoloji uygulamalarına yönelik olarak yapılan çalışmaların koordinasyonu	TÜBİTAK
3	ECO-INNOVERA	Araştırma çalışmaları ve araştırma sonuçlarının yaygınlaştırılması konularında bağlantılı işbirliği vesilesiyle ekoyenilikçiliğin desteklenmesi ve artırılması	TÜBİTAK

4	ERA LEARN II	ERA-NET Bilgi ve Deneyim Paylaşım Platformunun Desteklenmesi ve Geliştirilmesi: ERA-NET uygulama araçlarının etkinlik alanlarının uluslararası koordinasyonu güçlendirmek adına geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması	TÜBİTAK
5	ERA-NET MARTEC II	Denizcilik Teknolojileri araştırmalarının Avrupa genelinde koordinasyonunu sağlamak	TÜBİTAK
6	ERARE-2	Ender görülen hastalıklar alanındaki araştırmaların verimini ve etkisini Avrupa çapında artırmak II	TÜBİTAK
7	EUPHRESKO 2	Avrupa çapında bitki sağlığı alanında gerçekleştirilen araştırmaların koordinasyonunu sağlamak 2	TAGEM
8	MANUNET II	Yeni süreçler, uyarlamalı imalat teknolojileri (Adaptive Manufacturing Technologies) ve geleceğin fabrikaları alanlarında çalışan KOBİ'lerin desteklenmesi	TÜBİTAK
9	TRANSCAN	Bilginin pratik uygulamalara dönüştürülmesini amaçlayan kanser araştırmalarının koordinasyonu	TÜBİTAK
2009 Yılı Çağrısı			
10	HIV ERA-NET	HIV/AIDS alanında araştırma programları yürüten ulusal fon sağlayan kuruluşlar arasında sürdürülebilir işbirliğini sağlamak	TÜBİTAK
11	COREORGANIC II	Organik tarıma yönelik yürütülen ve gerçekleştirilmesi planlanan ulusal araştırma programlarının ve politikalarının koordinasyonunu sağlamak	TAGEM
12	ERA-ARD II	Kalkınma odaklı tarımsal araştırma programlarının koordinasyonunu sağlamak	TÜBİTAK ve TAGEM
13	CROSSTEXNET	Yüksek kalitede ve yenilikçi tekstil sektörü için ulusal araştırma programlarının koordinasyonunu sağlamak	TÜBİTAK
14	SEAS-ERA	Avrupa Birliği için Denizcilik Araştırmaları konusunda entegrasyonun sağlanarak ortak bir politikanın geliştirilmesi	TÜBİTAK
15	CIR ² CLE	Genişleme sonrası Avrupa için İklim Değişikliğinin etkileri konusunda yürütülen araştırmaların koordinasyonunun sağlanması	TÜBİTAK
2008 Yılı Çağrısı			
16	RURAGRI	Avrupa'da kırsal alanlar, tarım ve sürdürülebilirlik alanları arasında gelişen yeni ilişkilere yönelik yürütülen ve yürütülmesi planlanan ulusal ve bölgesel araştırma programları arasında koordinasyonu güçlendirmek	TAGEM
17	MATERA+	Avrupa ekonomisi için enerji, sağlık ve güvenlik alanlarında hayati önem taşıyan materyallere yönelik araştırmalar alanında ortak çağrılarının açılmasını, yönetilmesini ve izlenmesini sağlamak	TÜBİTAK
18	EuroNanoMed	Nano ilaç alanında araştırma ve teknoloji geliştirme faaliyetlerinin eşgüdümünü sağlamak	TÜBİTAK
19	WoodWisdomNet 2	Ahşap Malzeme Bilimi ve Ormancılığa dayalı değer zinciri alanlarındaki ulusal araştırma programlarının koordinasyonunu sağlamak	TÜBİTAK
20	MNT-ERA-NET II	Yüksek düzeyde rekabet gücüne sahip bir Avrupa için Mikro ve Nano Teknolojiler alanında ulusal araştırma politikalarının koordinasyonunun sağlanması	TÜBİTAK
21	ICT-AGRI	Tarımsal ve ilgili çevresel araştırmalarda Bilgi ve İletişim Teknolojileri ve Robotik kullanımına yönelik yürütülen	TÜBİTAK ve TAGEM

		araştırmaların Avrupa çapında koordinasyonunu sağlamak	
2007 Yılı Çağrısı			
22	EMIDA	Canlı hayvanlarda varolan ve ortaya çıkması muhtemel olan başlıca bulaşıcı hastalıklar konusunda Avrupa'da yapılan araştırmaların koordinasyonunu sağlamak	TAGEM
23	ARIMNet	Akdeniz'de Tarımsal araştırmaların koordinasyonunu sağlamak	TAGEM
24	ERACOBUILD	İnşaat sektöründe Ar-Ge ve Yenilikçilik Programlarının stratejik koordinasyonunu sağlamak	Bayındırlık ve İskan Bak.

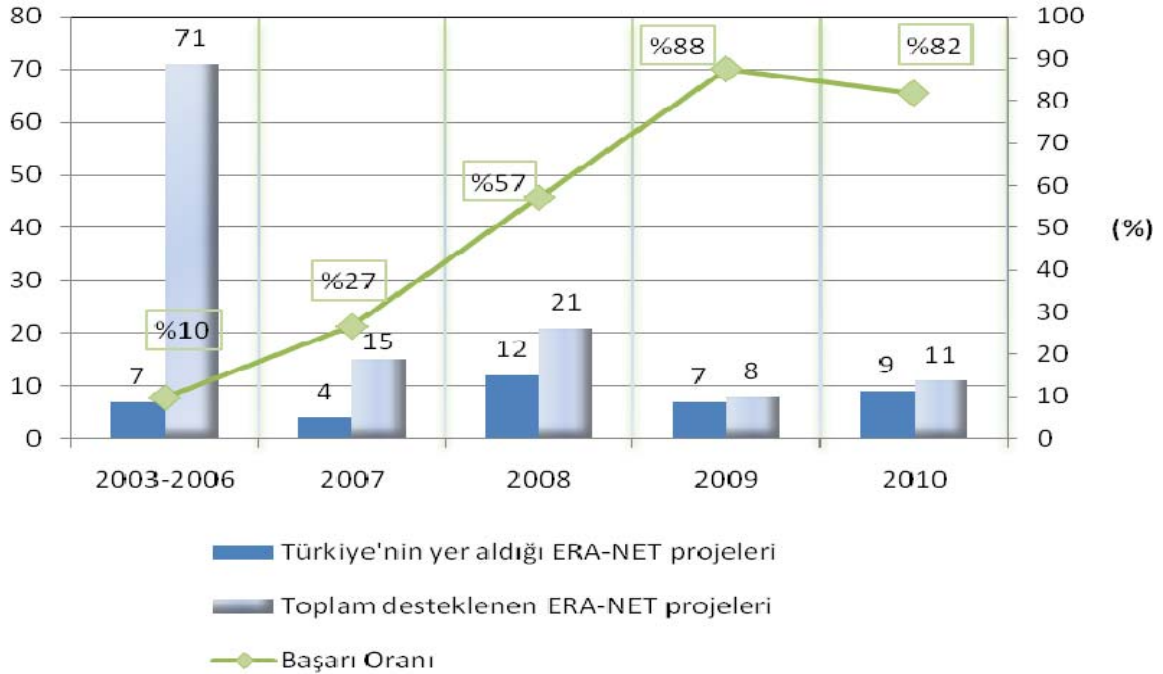
Tablo 6. Kapasiteler Özel Programı altında desteklenen ERA-NET Projeleri

	Proje Akronimi	Proje Konusu	Yürütücü Kurum
2010 Yılı Çağrısı			
1	CONCERT-Japan	Avrupa Birliği ile Japonya arasındaki Bilimsel ve Teknoloji işbirliğinin güçlendirilmesi.	TÜBİTAK
2	ERAFRICA	Avrupa Birliği ile Afrika arasındaki Bilimsel ve Teknolojik işbirliğinin güçlendirilmesi	TÜBİTAK
3	COREACH II	Avrupa Birliği ile Çin arasındaki Bilimsel ve Teknolojik işbirliğinin güçlendirilmesi	TÜBİTAK
2009 Yılı Çağrısı			
1	E-InfraNet	Elektronik Altyapılar konusunda Avrupa Araştırma Alanını oluşturmak adına ulusal araştırma kurumları arasında işbirliğini sağlamak	TÜBİTAK
2008 Yılı Çağrısı			
2	SEERA-EI	Elektronik Altyapılar konusunda Güney Doğu Avrupa Araştırma Alanını oluşturmak	TÜBİTAK
3	New INDIGO	AB ile Hindistan arasındaki Bilimsel ve Teknik işbirliğinin güçlendirilmesini sağlamak	TÜBİTAK
4	SEE-ERA.NET PLUS	AB ile Batı Balkan ülkeleri arasındaki bilimsel işbirliğinin güçlendirilmesini sağlamak	TÜBİTAK
5	BS-ERA.NET	Karadeniz Bölgesi'ndeki ülkelerin ulusal ve bölgesel düzeydeki kamu araştırma programlarının eşgüdümünü sağlamak	TÜBİTAK
6	ERA.Net RUS	Rusya ve AB arasında Bilimsel ve Teknik işbirliğinin teşvik edilmesini sağlamak	TÜBİTAK
7	KORANET	AB ile Güney Kore arasında yakın bir Bilimsel ve Teknik işbirliğini öngörerek G.Kore'nin AB Çerçeve Programlarına katılımının artırılmasını sağlamak	TÜBİTAK
2007 Yılı Çağrısı			
8	CORNET II	Belli bir alan ya da sektördeki birlik, vakıf, dernek, federasyon veya geniş bir KOBİ grubu için ortak sorunların çözümünü sağlayacak Ar-Ge projeleri yaparak sonuçların en geniş şekilde ilgili KOBİ'lere yayılmasını sağlamak	TÜBİTAK

Tablo 7. Türkiye'nin 6.ÇP'de ortak olarak yer aldığı ERA-NET Projeleri

	Proje Akronimi	Proje Konusu	Yürütücü Kurum
6. Çerçeve Programı			
1	E-RARE	Ender görülen hastalıklar alanındaki araştırmaların verimini ve etkisini Avrupa çapında artırmak	TÜBİTAK
2	EUPHRESCO	Avrupa çapında bitki sağlığı alanında gerçekleştirilen araştırmaların koordinasyonunu sağlamak	TAGEM
3	SAFEFOODERA	Avrupa çapında bir platform oluşturarak tüketiciler için Avrupa'da beslenme alanında güvenliği öncelikli kılmak	TÜBİTAK
4	ETANET	Bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığı ile imalat sektörünün gelişimini sağlamak	TÜBİTAK
5	Urban-net	Avrupa'daki kentsel araştırma desteklerinin koordinasyonunu sağlamak	TÜBİTAK
6	FORSOCIETY	Ulusal planlama üzerine bilgi paylaşımını ve uluslararası girişimlerin gelişimini sağlamak	TÜBİTAK
7	CORNET	Belli bir alan ya da sektördeki geniş bir KOBİ grubu için ortak olan sorunun/sorunların çözümünü sağlayacak Ar-Ge projesi/projeleri yaparak sonuçların en geniş şekilde ilgili KOBİ'lere yayılmasını sağlamak	TÜBİTAK

2007-2013 yılları arasında devam edecek olan 7.ÇP kapsamında şu ana kadar açılan ERA-NET çağrılarında Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen toplam proje sayısı ve Türkiye'nin yer aldığı proje sayıları aşağıdaki şekilde gösterilmiştir.

Şekil 1. Türkiye'nin 6.ÇP'den günümüze ERA-NET projelerine katılımının tarihsel değişimi

7. ÇP kapsamında açılan ilk dört ERA-NET çağrısında yer alınan projeler sayesinde Türkiye'ye geri dönen fon miktarı yaklaşık 3 milyon Avro'dur.

3.2. Madde 169

Avrupa Birliği (AB) Antlaşmasının 169. Maddesi (Article 169), AB'nin "eşit şartlardaki ortağı" sıfatıyla aday ülkelerin, ulusal programların yürütülmesine zemin oluşturan yapılarda ve ortaklıklarda yer almasına izin vermektedir.

Ulusal programların ötesinde; Avrupa çapında dağınık bulunan ve kişisel araştırmalar yürüten birçok araştırmacıyı ortak projeler ve mükemmeliyet ağları ile ortak araştırma programlarına yönlendirerek birçok bölgesel ve ulusal programın tek bir program altında toplanmasını amaçlayan Madde 169 oldukça güçlü bir Topluluk aracıdır.

Ülkemizin yer aldığı Madde 169 Girişimleri

EUROSTARS: EUROSTARS, Avrupa Komisyonu'nun Avrupa'daki KOBİ'lerin rekabetçiliğinin artırılması için başlattıkları araştırma ve geliştirme programıdır. Program, herhangi bir teknoloji alanı ve sektör ayrımı yapmaksızın Ar-Ge odaklı faaliyetler yürüten KOBİ'lerin projelerinin desteklenmesini amaçlamaktadır. Ülkemizin bu programa katılımı TÜBİTAK TEYDEB fonları aracılığıyla sağlanmaktadır. Program kapsamında Türk kuruluşları ilk 4 Çağrıda desteklenen 12 projede yer almıştır. 2010 yılı 30 Eylül tarihinde kapanan 5. Çağrıya Türkiye'den 5 Proje başvurusu yapılmıştır ve sonuçlar Şubat 2011 tarihinde belli olacaktır.

EMRP: Metroloji alanında Avrupa'da ortak bir Ar-Ge programı geliştirmeyi amaçlayan, daha önce 5.ÇP'de MERA ile 6.ÇP'de İMERA ERA-NET projeleri ile farklı safhaları desteklenen Avrupa Metroloji Araştırma Programı için 7.ÇP'de başlatılan İMERA+ (Implementing metrology in the European research area – Plus) projesine Türkiye de katılım sağlamıştır. Bahsi geçen ERA-NET projelerinin ardından bir Madde 169 girişimi olarak başlatılan İMERA+ projesini Avrupa Ulusal Metroloji Enstitüleri Birliği - EURAMET yürütmektedir. Nisan 2009'da Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen ve 7 yıl sürecek olan bu projede Türkiye'yi EURAMET'in kurucu üyesi olan TÜBİTAK-Ulusal Metroloji Enstitüsü (UME) temsil etmektedir. EMRP Projesi'nin başladığı 2008 yılından günümüze kadar olan dönemde toplamda 3 çağrı açılmıştır. Bu çağrılardan ilkinin odaklandığı "Temel Metroloji" ve ikincisinin odaklandığı "Enerji" temalarında Türkiye toplamda 9 projede yer almış ve projeler ulusal kaynaklardan desteklenmiştir. Endüstriyel Metroloji ve Çevre Metrolojisi alanında açılan 3. çağrının Temmuz 2010 tarihinde belli olan ilk aşama değerlendirmeleri sonucunda Türkiye 28 konu başlığında 10 projede yer almaktadır.

3.3. Ortak Programlama İnisiyatifleri

Ortak Programlama İnisiyatifleri (Joint Programming Initiatives), Avrupa Araştırma Alanı'nın (ERA) gerçekleştirilmesine yönelik geliştirilmiş, Avrupa genelinde sürdürülen bilim ve teknoloji alanındaki faaliyetler ile Ar-Ge çalışmalarına ayrılan fonların eşgüdümlü olarak yürütülmesini amaçlayan politika araçlarından bir tanesidir. Daha önce yapılandırılmış diğer politika araçlarından (ERA-NET, Madde 169, Ortak Teknoloji Girişimleri) en önemli farkı, kamu araştırma politikalarını ve fonlarını hedef alan oldukça güçlü bir yapı olmasıdır. Avrupa Konseyi, 2 Aralık 2008 tarihinde söz konusu oluşumları desteklediğini ilan etmiş olup, bu inisiyatiflerden beklentinin üye ve aday ülkelerin bir araya gelerek küresel, ekonomik ve sosyal problemlere araştırma odağında çözüm üretmeleri olduğunu belirtmiştir. Aynı toplantıda Ortak Programlama İnisiyatifleri'nin pilot çalışması sayılan, Alzheimer Ortak Programlama İnisiyatifi'nin kurulması yönünde de destek verilmiştir. Türkiye bu inisiyatifin yönetim kurulunda TÜBİTAK tarafından temsil edilmektedir.

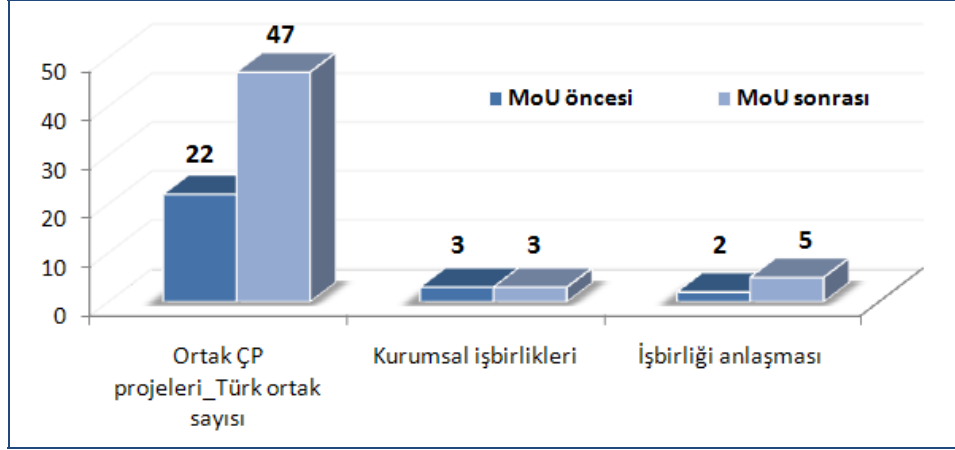
Ar-Ge çalışmalarına ayrılan ulusal kamu kaynaklarını Avrupa için katma değer yaratacak nitelikte kullanmak adına üye ve aday ülkeleri harekete geçirmeyi hedefleyen Ortak Programlama İnisiatifleri'ne ilgi ve katılım oldukça yüksektir. Söz konusu inisiatiflerin yönetsel ve teknik uygulama esasları konusunda çalışmak üzere Avrupa Birliği Bilimsel ve Teknik Araştırma Komitesi (CREST)¹ bünyesinde oluşturulan Ortak Programlama Üst Düzey Temsilciler Grubu'nda Türkiye, TÜBİTAK tarafından temsil edilmektedir. Ortak Programlama İnisiatifleri kapsamında, Üst Düzey Temsilciler Grubu'nda yer alan ülkelerin, Yaşlanma, Göç, Sürdürülebilir Kalkınma, İklim Değişikliği, Enerji Arzı, Çevre ve İnsan Sağlığı, Gıda Kalitesi ve Vatandaşların Güvenliği gibi Avrupa için öncelikli alanlarda ortaklaşa çalışmaları ile çeşitli inisiatifler geliştirilmiştir. Bu inisiatifler konusundaki gelişmeleri ve inisiatifleri üç grupta toplamak mümkündür. Pilot uygulama olarak adlandırılan Alzheimer Ortak Programlama İnisiatifi, Ortak Programlama İnisiatifleri'nin Avrupa'daki ilk örnek uygulamasıdır. Birinci dalga olarak adlandırılan diğer grup, Avrupa Konseyi'nin 3 Aralık 2009 tarihli toplantısında Alzheimer Ortak Programlama Pilot İnisiatifi ile birlikte Konsey'den destek gören ve devamlılıklarına karar verilen "Tarım, Gıda Güvenliği ve İklim Değişikliği; Sağlıklı bir Hayat için Sağlıklı Beslenme; Kültürel Miras, İklim Değişikliği ve Güvenlik" başlıklı inisiatiflerdir. Türkiye, birinci dalga inisiatiflerin tamamının Yönetim Kurulu'nda TÜBİTAK tarafından temsil edilmektedir. Ayrıca bu inisiatifler için hazırlanan ve 5 Ekim 2010 tarihinde Avrupa Komisyonu'na sunulan Koordinasyon ve Destek Eylemi projelerinde de TÜBİTAK iş paketi lideri olarak yer almaktadır.

İkinci dalga ise, Üst Düzey Temsilciler Grubu'nun 4 Mayıs 2010 tarihli toplantısında kabul görmüş ve Avrupa Konseyi'nin 26 Mayıs 2010 tarihli toplantısında onaya sunulmuş olan altı inisiatiftir. Avrupa Konseyi, bu oluşumların vizyon ve yönetim yapısı belirleme çalışmalarına devam etmesi yönünde karar almıştır. Söz konusu inisiatifler, 2010'un son çeyreğinde ve 2011'in ilk çeyreğinde vizyon ve yönetim yapısına ilişkin çalışmalar yapacak, Avrupa Komisyonu'nun da katkısıyla ilgili dokümanlarını Avrupa Konseyi'ne sunacaktır. Avrupa Konseyi uygun gördüğü inisiatifler için devamlılık kararı alacaktır. İkinci dalgada yer alan altı inisiatif sırasıyla "Demografik değişim/ Sağlık ve Yaşlanma", "Avrupa'nın Karar Alma Süreçlerinde İklim Bilgisinden Faydalanma", "Su", "Mikroplara karşı Direnç", "Sağlıklı ve Üretken Denizler ve Okyanuslar" ve "Kentleşen Avrupa" Ortak Programlama İnisiatifleridir. Türkiye tüm bu inisiatiflerde TÜBİTAK tarafından aktif olarak temsil edilmektedir.

4. TÜBİTAK – JRC İşbirliği

AB Ortak Araştırma Merkezi (Joint Research Centre - JRC) ve TÜBİTAK arasında 5 Temmuz 2007 tarihinde imzalanmış olan İşbirliği Anlaşması (Memorandum of Understanding - MoU) kapsamında Eylül 2006-Kasım 2007 tarihleri arasında, JRC Enstitüleri'ne Türk Heyet ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. JRC'den edinilen bilgilere göre JRC'ye düzenlenen ziyaretler sonrasında, JRC ile Türk araştırma kurumları arasında yapılan işbirliği anlaşması sayısı 2'den 5'e, JRC ve Türkiye'nin ortak olarak katıldıkları Çerçeve Programı projesi sayısı 15'den (22 Türk ortak) 31'e (47 Türk ortak) yükselmiştir. Bugüne kadar JRC ile Türk araştırma kurumları arasında toplam 3 kurumsal işbirliği (institutional network) kurulmuş olup, JRC enstitülerinde araştırma yapan/yapmış olan Türk araştırmacı sayısının 40 civarında olduğu bilinmektedir. İşbirliği sayıları Türk araştırmacıların JRC Enstitüleri'nde görev alması doğrultusunda artış göstermektedir.

¹ Yeni adıyla Avrupa Araştırma Alanı Komitesi (European Research Area Committee-ERAC)

Şekil 2. Türkiye'nin JRC ile İşbirlikleri

JRC ziyaretleri sonrasında Türk araştırma/kamu kurumları ve JRC Enstitüleri tarafından Türkiye'de "Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar, Güvenlik Araştırmaları, Deprem Mühendisliği, Ulaşım, Radyoaktivite, Biyokütle gazlaştırma vb." konularda birçok etkinlik (çalıştay, konferans, eğitim) düzenlenmiştir. Tablo 8'de düzenlenen etkinliklerden örnekler sunulmaktadır.

Tablo 8. Türk Kuruluşları ile JRC Enstitüleri tarafından Türkiye'de Düzenlenen Etkinlikler

Etkinlik	Tarih	Yer	Düzenleyen kuruluş
Karadeniz'e Ortak Balıkçılık Politikası'nın uygulanmasındaki bilimsel ve teknik zorluklar, fırsatlar	Ekim 2006	Trabzon	Karadeniz Teknik Üniversitesi – JRC
Ulaşım uygulamaları üzerine biyoyakıtlar çalıştay	Ekim 2007	İzmir	Ege Üniversitesi –JRC
"3R" İkesi Bağlamında Deney Hayvanları Yerine Kullanılacak Testler Çalıştay	Kasım 2007	Ankara	Hacettepe Üni. – JRC
I.ELSA ve STEEL Çalıştay "Düşük katlı binaların yıkılmasını önlemek amacıyla alınan önlemler"	Kasım 2007	İstanbul	İstanbul Üniv. – JRC
Hidrojen/florokarbon ve temiz kömür konusunda Biyokütle gazlaştırma çalıştay	Nisan 2008	Gebze	TÜBİTAK MAM-JRC
Güvenlik Araştırmaları Konferansı	Nisan 2008	Ankara	TÜBİTAK-JRC
JRC'nin MAM Enerji Enstitüsü ziyareti	Eylül 2008	Gebze	TÜBİTAK MAM –JRC
Radyoaktivite, Radyonüklitler ve Radyasyon üzerine 10. Nükleer Bilimler eğitimi	Ekim 2008	İzmir	Ege Üniversitesi – JRC
3. Uluslararası Gıda ve Beslenme Kongresi	Nisan 2009	Antalya	TÜBİTAK MAM – JRC
GMO (Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar) Eğitimi	Nisan 2009	Antalya	TÜBİTAK MAM –JRC
Hayvanların Elektronik Ortamda Tanımlanması ve Gıda İzlenebilirliği Çalıştay	Haziran 2009	İstanbul	İstanbul Ün. Veterinerlik Fak. - JRC
Türkiye'de Avrupa ve Metroloji: Sertifikalı referans malzemelerin kullanımı eğitimi	Mayıs 2010	Gebze	TÜBİTAK MAM-JRC

4.1. TÜBİTAK-JRC Bursiyerlik Programı

TÜBİTAK ve JRC arasındaki Mutabakat Zaptı gereğince yılda 20 Türk araştırmacının 1 yıl süre ile JRC Enstitüleri'nde doktora/doktora sonrası araştırma yapması için pozisyonların açılması öngörülmüştür. TÜBİTAK-JRC Özel Bursiyerlik Programı kapsamında TÜBİTAK, Bilim İnsanı Destekleme Daire Başkanlığı (BİDEB) bursları aracılığıyla araştırmacının yaşam giderlerini sağlamakta, JRC ise ev sahibi kuruluş olarak enstitülerinden yararlanma imkânı sunmaktadır. TÜBİTAK-JRC Özel Bursiyerlik Programı kapsamında açılan ilk çağrıda 11 araştırmacı, ikinci çağrıda 4 araştırmacı, üçüncü çağrıda 5 araştırmacı desteklenmiştir. 2008-2010 yılları arasında açılan 3 çağrı sonucuna göre toplam 20 Türk araştırmacı JRC tarafından ön kabul almış ve TÜBİTAK tarafından desteklenmiştir.

TÜBİTAK-JRC Bursiyerlik Programı'nı değerlendirme çalışması

2008 yılından beri süregelen TÜBİTAK-JRC Bursiyerlik Programı'nın değerlendirmesini yapmak ve bu doğrultuda programla ilgili iyileştirme önerilerini ortaya çıkarmak amacıyla bir değerlendirme çalışmasının yapılmasına karar verilmiştir. TÜBİTAK ve JRC'nin ortak bir çalışması olan Değerlendirme Çalışması iki modülden oluşmaktadır:

- Program kapsamında çalışmalarını tamamlayan Türk araştırmacılar için hazırlanan anket bölümü,
- Program kapsamındaki Türk araştırmacıların JRC Enstitüleri'ndeki danışmanlarına özel hazırlanan anket bölümü.

Değerlendirme çalışması tamamlanmış olup, çalışmanın bilimsel yönünü ele alan değerlendirme sonucuna göre katılımcıların %90'ı çalışmaların amacına ulaştığını, %57'si çalışmalardan makale ya da teknik raporların çıkacağını, %100'ü programdan beklediklerinin karşılandığını belirtmiştir.

4.2. TÜBİTAK-AB Ortak Araştırma Merkezi Yürütme Kurulu Toplantısı

TÜBİTAK ve AB Ortak Araştırma Merkezi tarafından 2007 yılında imzalanmış olan İşbirliği Mutabakat Zaptı sonrası iki taraf arasındaki gelişmelerin ve yeni işbirliği önerilerinin sunulması amacıyla TÜBİTAK-JRC Yürütme Kurulu Toplantısı'nın ikincisi 30 Haziran 2010 tarihinde Brüksel'de düzenlenmiştir.

Toplantıda Mutabakat Zaptı sonrası gelişmeler TÜBİTAK tarafından sunulmuş ve karşılıklı değerlendirmelerde bulunulmuştur. İki taraf da yeni işbirliği önerilerini dile getirmiştir. TÜBİTAK tarafından ileri sürülen işbirliği önerileri JRC tarafından olumlu karşılanmış ve JRC ve Türkiye'deki kurumlar arasında geliştirilebilecek işbirliği alanlarının mevcut olduğuna dikkat çekilmiştir. Mutabakat Zaptı kapsamındaki JRC-TUBİTAK Bursiyerlik Programının JRC ve Türkiye'deki ilgili kurumların katılımıyla oluşturulabilecek ortak Çerçeve Program projeleri için uygun zemin hazırlayabileceği belirtilmiştir. Toplantıda işbirliklerine örnek olarak 2009 IPA programında kabul edilen ve AB katılım sürecinde "Malların Serbest Dolaşımı" müzakerelerinde uyum sürecinin hızlandırılmasına katkı sağlayacak olan ve JRC, TÜBİTAK ve TAEK tarafından proje hakkında bilgi verilmiştir.

Toplantı, İşbirliği Mutabakat Zaptı sonrasındaki gelişmelerin incelenmesini ve yeni işbirliği önerilerinin paylaşılmasını sağlamıştır. JRC işbirliği önerileri ilgili kurum/kuruluşlarla paylaşılmış ve geri bildirimler JRC'ye iletilmiştir.

5. 7.ÇP'ye Taraf Olmayan Uluslararası Bölgelere Yönelik Gelişmeler

7.ÇP Uluslararası İşbirliği Etkinlikleri (INCO) kapsamında aktif ülkeler arasında yer alan Türkiye, Bilim ve Teknoloji alanında Avrupa Birliği'nin, AB dışındaki ülkelerle olan uluslararası işbirliğine dayalı projelerinde önemli bir rol üstlenerek bu alandaki standartlarını yükseltmeyi ve uluslararası ilişkilerde daha önemli bir konum elde etme olanağı yakalamayı amaçlamaktadır. Bahse konu hedefe ulaşılması için gerekli stratejik ve operasyonel adımların koordinasyonun sağlanması amacıyla 2009 yılı Haziran ayında TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'ndeki uzmanlardan oluşan "INCO Çalışma Grubu" yapısı oluşturulmuştur. Projelerin takibi ve yönetimi INCO Çalışma Grubu tarafından yürütülmektedir.

Türkiye, hali hazırda Avrupa Komisyonu tarafından desteklenen ve yürütülmekte olan 18 INCO projesinde yer almaktadır. Projeler iki grupta toplanmaktadır;

- **INCO-NET Projeleri:** AB ile Hedef ülkeler veya bölgeler arasındaki bilimsel işbirliklerinin güçlendirilmesi, 7.ÇP'ye hedef ülkelerdeki araştırmacıların katılımını arttırmaya yönelik işbirliği etkinlikleri
- **INCO-ERA-NET Projeleri:** AB ile Hedef ülkeler arasındaki bilimsel işbirliklerinin eşgüdümü, ortak projelerin fonlanması ve ortak araştırma öncelikleri doğrultusunda Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi

Tablo 9. Türkiye'nin Yer Aldığı 7.ÇP Uluslararası İşbirliği Projeleri (INCO-NET)

Proje	Amaç	Katılımcı Ülkeler
SEA-EU-NET ve SEA-EU-NET II	Güneydoğu Asya ülkelerinin Çerçeve Programlarına katılımının artırılması	AB Üye Ülkeleri, AB Asosye Ülkeler ve ASEAN üyesi 10 ülke
WBC-INCO-NET ve WBC-INCO-NET II	Batı Balkan ülkeleri ve Avrupa arasında araştırma politikalarının koordinasyonu	AB Üye Ülkeleri, AB Asosye Ülkeler Batı Balkan ülkeleri
INCO-NET EECA	AB ve Orta Asya-Doğu Avrupa ülkeleri arasında bölgeler arası bir Bilim ve Teknoloji politika diyalogu oluşumunu	AB Üye Ülkeleri, AB Asosye Ülkeler ve Orta Asya-Doğu Avrupa ülkeleri
INCO-NET CASC	AB ve Orta Asya-Güney Kafkasya ülkeleri arasında bölgeler arası bir Bilim ve Teknoloji politika diyalogu oluşumunun	AB Üye Ülkeleri, AB Asosye Ülkeler ve Orta Asya-Güney Kafkasya ülkeleri
ShERACA	Mısır ve AB arasında Bilim ve Teknoloji alanında ikili işbirliğinin güçlendirilmesi ve Mısır'ın AB Çerçeve Programlarına katılımının artırılması	AB Üye Ülkeleri, AB Asosye Ülkeler ve Mısır
MIRA ve MIRA II	Akdeniz ülkeleri ve Avrupa ülkeleri arasındaki Bilim ve Teknoloji işbirliğinin güçlendirilmesi	AB Üye Ülkeleri, AB Asosye Ülkeler ve Akdeniz ülkeleri
CAAST-NET II	Afrika ülkeleri ve Avrupa ülkeleri arasındaki Bilim ve Teknoloji işbirliğinin güçlendirilmesi. Devam projesidir.	AB Üye Ülkeleri, AB Asosye Ülkeler ve Afrika ülkeleri

Bu projelere ek olarak, 3. Bölümde de ayrıntıları verildiği üzere; Rusya, Güney Kore, Hindistan, Çin, Karadeniz Ülkeleri, Güney Doğu Avrupa Ülkeleri, Afrika Ülkeleri ile yürütülmekte olan ERA-NET projelerine TÜBİTAK ortak olarak katılmakta ve Japonya ile yürütülmeye başlanacak olan ERA-NET projesinde koordinatör olarak yer almaktadır.

Türkiye'ye Avrupa ile Japonya Arasındaki Bilimsel İşbirliklerinin Koordinasyon Görevi (CONCERT-Japan)

AB 7. ÇP Uluslararası İşbirliği (INCO) alanında, 2011 yılında başlayacak ve TÜBİTAK'ın koordinatörlüğünde AB-Japonya bilim ve teknoloji işbirliğinin eşgüdümünü sağlayacak olan "Japonya ile Avrupa Araştırma ve Teknoloji Geliştirme Faaliyetlerinin İlişkilendirilmesi ve Koordinasyonu (CONCERT-Japan)" projesi için 6-7 Ekim 2010 tarihlerinde, Tokyo/Japonya'ya bir heyet ziyareti gerçekleştirilmiştir. Bahse konu ziyaret kapsamında, Japonya Eğitim, Kültür, Spor, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (MEXT), Japonya Bilim ve Teknoloji Ajansı (JST) ve Japonya Bilim Teşvik Kurumu'nun (JSPS) ile görüşmeler gerçekleştirilmiş ve proje ile ilgili ayrıntılı bilgiler paylaşılmıştır.

CONCERT-Japan projesi, TÜBİTAK'ın öncülüğünde, Avrupa-Japonya arasında ortak bilimsel ve teknolojik araştırma öncelikleri belirlemek, bu doğrultuda ortak araştırma faaliyetleri gerçekleştirmek ve bu vesileyle işbirliğini arttırmak amacıyla başlatılan bir girişimdir. Türkiye'nin liderliğinde yürütülecek olan projede, 10'u Avrupa ülkelerinden, 3'ü de Japonya'dan olmak üzere çoğunluğu Bakanlık seviyesinde 13 ortak yer almaktadır. Projede Avrupa tarafını temsilen, Almanya (DLR ve ZENIT), Fransa (CNRS), Norveç (RCN), İsviçre (ETH), İspanya (MICINN), Macaristan (BZAKA), İtalya (CESTEC), Türkiye (TÜBİTAK ve TURBO) yer almaktadır. Japonya tarafını temsilen ise Japonya Eğitim, Kültür, Sağlık, Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (MEXT) ile sözkonusu Bakanlığın uygulama kuruluşları olan JST ve JSPS kuruluşları projede ortak olarak yer almaktadır. Sözkonusu projede koordinatör rolüyle, TÜBİTAK Avrupa ülkeleri adına liderliği üstlenmiştir. Özellikle de Türk-Japon yılı olan 2010 yılında başlatılan bu girişim, Japonya ile Avrupa arasındaki bilim teknoloji bağlarının kuvvetlenmesini sağlayacak ve bu süreçte Türkiye'yi de lider olarak konumlandıracaktır.

6. 7.ÇP'yi Yaygınlaştırmaya Yönelik Ülkemizde ve Yurtdışında Yürütülen Faaliyetler

Türkiye'deki üniversiteleri, araştırma merkezlerini, KOBİ'leri ve diğer özel sektör kuruluşlarını 7.ÇP hakkında bilgilendirmek ve gerekli yetkinlikleri kazandırmak amacıyla TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bu kapsamda Türkiye'nin birçok bölgesinde Avrupa Komisyonu destekli bilgi günleri, proje teklifi hazırlama ve proje yönetimi çalıştayları ile çeşitli konularda konferanslar düzenlenmektedir. Haziran-Aralık 2010 döneminde yaklaşık 2000 araştırma ve iş dünyası temsilcisinin katılımı ile düzenlenen 40'dan fazla etkinlikten bazıları aşağıda sunulmuştur.

6.1. 7.ÇP KOBİ ve EUREKA Bilgi Günleri

7.ÇP kapsamında KOBİ'ler için en önemli fırsatlardan biri, KOBİ'lerin Ar-Ge ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen ve KOBİ'lere özel avantajlar sunan "KOBİ'ler Yararına Araştırmalar" programıdır. Bu desteğin yanısıra 7.ÇP bünyesindeki İşbirliği Özel Programı, Marie-Curie Burs ve Destek Programları, uluslararası düzeyde TÜBİTAK'ın koordinasyonunu yürüttüğü ve aynı zamanda TÜBİTAK TEYDEB programlarından desteklenen EUREKA ve EUROSTARS programları ve TÜBİTAK-TEYDEB ulusal destekleri de özel sektörün Ar-Ge projelerine destek sağlamaktadır. Bu fırsatları KOBİ'lerle paylaşmak amacıyla 2010 yılının ikinci yarısında Ankara, İstanbul, İzmir, Mersin, illerinde bilgi günleri düzenlenmiştir. 2010 yılı sonuna kadar Bursa ve İstanbul'da yeni etkinlikler de düzenlenecektir.

Tablo 11. 7.ÇP KOBİ ve EUREKA Bilgi Günleri

İller	Etkinlik	Tarih	Yer
Ankara	7.ÇP KOBİ, ve EUREKA Programı Bilgi Günü	08.06.2010	Ankara Sanayi Odası
Mersin	AB 7.ÇP'de KOBİ'ler Bilgi Günü	08.06.2010	Mersin Ticaret Odası
İstanbul	AB 7.ÇP'de KOBİ'ler ve EUREKA Programı	09.06.2010	İstanbul Sanayi Odası
İzmir	Ulusal ve Uluslararası Ar-Ge Destekleri Bilgi Günü	17.09.2010	Ege İhracatçı Birlikleri
İstanbul	EUREKA Programı –EUROGIA+ Bilgi Günü	23.09.2010	İTÜ Arı Teknokent

6.2. AB 7. ÇP Projeler, Finansal Yönetimi Bilgilendirme Paylaşım Toplantısı

AB 7.ÇP projelerinin daha etkin ve mevzuata uygun bir şekilde yürütülebilmesinin temini bakımından, 6 Mayıs 2010 tarihinde TÜBİTAK'ta, proje yürütürken karşılaşılan mali uygulamalara yönelik sorunların ve bunlara yönelik çözüm önerilerinin dile getirilmesi ve tecrübe edilen uygulamaların paylaşılması amacıyla AB Çerçeve Programları Projelerinin Finansal Yönetimine İlişkin Bilgilendirme ve Paylaşım Toplantısı düzenlenmiştir.

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, Gelir İdaresi Başkanlığı ve TÜBİTAK yetkililerinin bilgi verdiği toplantıya, 7. ÇP projesi yürüten üniversitelerdeki sorumlular katılım sağlamıştır.

6.3. EREF 2010 Çalıştayı

Avrupa Bölgesel Ekonomik Forumu (EREF) 2010 Çalıştayı, İstanbul'da 11 Mayıs 2010 tarihinde düzenlenmiştir. Etkinlik TÜBİTAK, TURBO ve Slovenya Araştırma ve İş Birliği Kurumu ile ortaklaşa gerçekleştirilmiştir. Tersine Beyin göçü, araştırmacıların dolaşımı, Avrupa'nın araştırmacılar için cazip hale getirilmesi için gerekli önlemler gibi konuların tartışıldığı çalıştaya deneyimli Türk araştırmacıların yanı sıra, Afrika Kalkınma Bankası, Kore Mesleki Eğitim ve Öğretim Araştırma Enstitüsü, Mihaljo Pupin Enstitüsü, Slovenya Parlamentosu temsilcileri katılmıştır. Çalıştay sonucunda Avrupa Komisyonu'na sunulmak üzere "tavsiye dokümanı" hazırlanmıştır.

6.4. 7.ÇP Disiplinlerarası Bilgi Günü

7. ÇP Disiplinlerarası Araştırmalar Bilgi Günü, TÜBİTAK'ın ortaklarından biri olduğu Platon+ Projesi kapsamında 28 Mayıs 2010 tarihinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Etkinlikte Güvenlik, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Ulaştırma gibi öncelikli alanların Sosyal Bilimler ile kesişen konuları hakkındaki bilgiler ile 2011 yılında ilgili alanlarda açılacak olan çağrılardaki proje konuları katılımcılarla paylaşılmıştır.

Disiplinlerarası Araştırmalar Bilgi Günü'nde sözkonusu proje konularına ilişkin detaylı bilgiler verilmiş, 7.ÇP projelerine katılım için etkin yöntemler ile proje hazırlama süreçlerinde dikkat edilmesi gereken unsurlara dikkat çekilmiştir.

6.5. Avrupa Birliği Ar-Ge Programları KOBİ Konferansı

Uluslararası Ar-Ge destek programlarına ilişkin farkındalığı arttırmak amacıyla, İstanbul Sanayi Odası ve TÜBİTAK işbirliği kapsamında 9 Haziran 2010 tarihinde İstanbul'da Avrupa Birliği Ar-Ge Programları KOBİ Konferansı düzenlenmiştir. Söz konusu Konferans kapsamında temel olarak iki program hakkında bilgi verilmiştir. Bu programlar; pazar odaklı, kısa sürede ticarileşebilecek ürün ve süreçlerin geliştirilmesine yönelik projelerin desteklendiği uluslararası işbirliği platformu olan EUREKA Programı ile KOBİ ve KOBİ'ler tarafından oluşturulan KOBİ birliklerinin Ar-Ge ihtiyaçlarını dışarıdan, Ar-Ge faaliyetinde bulunan kurum ve kuruluşlardan satın alması prensibi üzerine kurulmuş AB 7. ÇP - KOBİ'ler Yararına Araştırmalar Programı'dır. Konferans sonrası firmaların proje fikirlerinin değerlendirildiği birebir görüşmeler düzenlenmiştir.

6.6. AB 7.ÇP Kamu-Özel Sektör Ortakları Bilgi Günleri

TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi tarafından, İstanbul Sanayi Odası işbirliği ile 2-5 Temmuz 2010 tarihlerinde İstanbul Sanayi Odası'nda, Avrupa Birliği Kamu-Özel Ortaklıkları bilgi günleri düzenlenmiştir.

Avrupa Komisyonu tarafından 2009 yılında AB Ekonomik Kurtarma Planı çerçevesinde başlatılan "Geleceğin Fabrikaları", "Temiz Araçlar" ve "Enerji Verimli Binalar" kamu özel ortaklığı inisiyatifleri kapsamında, 7.ÇP 2011 yılı çağrılarında da çeşitli Ar-Ge projelerine destek verilecektir. 7.ÇP Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Nanobilimler ve Nanoteknolojiler, Enerji, Ulaştırma ve Çevre alanları altında açılan çağrılarda desteklenecek projelere yönelik olarak düzenlenen bilgi günlerine Avrupa'daki önemli Ar-Ge kurum ve kuruluşlarından çeşitli temsilciler konuşmacı olarak katılmıştır.

"Geleceğin Fabrikaları" Bilgi Günü 2 Temmuz 2010 tarihinde, "Enerji Verimli Binalar" ve "Temiz Araçlar" Bilgi Günleri ise 5 Temmuz 2010 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bilgi günlerinde; çağrılarda desteklenecek konuların ayrıntılı bir şekilde paylaşıldığı oturumlara ek olarak, Avrupa'dan konuşmacı olarak davet edilen temsilcilerle işbirliklerinin geliştirilebilmesi için de proje pazarı niteliğinde oturumlar düzenlenmiştir.

6.7. AB 7.ÇP Sosyo-Ekonomik ve Beşeri Bilimler Alanı Proje Pazarı

AB 7.ÇP Sosyo-ekonomik ve Beşeri Bilimler (SSH) alanı Proje Pazarı etkinliği 21 Eylül 2010 tarihinde İstanbul'da düzenlenmiştir. Yaklaşık 45 ülkeden 111 yabancı ve Türk katılımcının katıldığı etkinlik, TÜBİTAK'ın da ortak olduğu NET4SOCIETY projesi kapsamında düzenlenmiştir. Proje Pazarı'nın sabah oturumunda SSH alanı 2011 çağrısı ve Çalışma Programı'nda yer alan konu başlıkları hakkında bilgi verilmiştir. Sonrasındaki paralel oturumlarda ise AB'nin uluslararası ilişkileri, dünyada ve Avrupa'da fakirlikle mücadele konularında Avrupa Komisyonu temsilcileri ve araştırmacılar tarafından sunumlar yapılmıştır. İlgili oturumlarda Avrupa'da ve dünyada fakirlikle mücadele, transatlantik ilişkiler, ekonomik, sosyal gelişmeler ve demokrasinin önündeki engeller gibi konularda interaktif tartışmalar gerçekleştirilmiştir. Proje Pazarı'nın öğleden sonra yapılan oturumunda ise SSH alanı 2011 çağrısı çerçevesinde proje fikri olan Türk ve yabancı araştırmacılar, yaptıkları ikili toplantılarda proje konsorsiyumları oluşturmak için görüşmelerde bulunmuşlardır. Olası işbirliklerinin görüşüldüğu bu toplantılarda araştırmacılar proje fikirlerini paylaşp, SSH alanı 2011 yılı projeleri için ilk adımı atmışlardır.

6.8. AB 7.ÇP Çevre Alanı Deniz Araştırmaları konulu Proje Pazarı

AB 7. ÇP Çevre alanında desteklenen, TÜBİTAK'ın da ortak olarak yer aldığı ENV-NCP-TOGETHER Projesi kapsamında 23-24 Eylül 2010 tarihlerinde İstanbul'da bir Proje Pazarı düzenlenmiştir. 23 farklı

ülkeden 105 katılımcının katıldığı söz konusu Proje Pazarı'nın birinci gününde; 7.ÇP 2011 Çevre ve "Geleceğin Okyanusları" çağrıları kapsamında Proje Pazarının odaklandığı konu başlıkları hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra yapılan paralel çalıştaylarda özellikle Akdeniz ve Karadeniz ülkelerinin deniz araştırmaları, iklim değişikliği ve yer gözlem bilimleri konusunda gelecek öncelikleri tartışılmıştır. Proje Pazarı'nın ikinci gününde çevre alanında AB-Karadeniz ve AB-Akdeniz işbirliği konuları, ilgili uzmanlar tarafından sunulmuştur. Proje fikri olan Türk ve yabancı araştırmacılar, yaptıkları ikili toplantılarda proje konsorsiyumları oluşturmak için görüşmelerde bulunmuşlardır. Olası işbirliklerinin görüşüldüğü bu toplantılarda araştırmacılar, proje fikirlerini paylaşmış, 2011 yılı projeleri için fikir paylaşımında bulunmuşlardır.

6.9. Marie Curie 2011 Yılı Çağrıları Konferansı

AB 7.ÇP Marie Curie Burs ve Destek Programlarının yürütülmesinden sorumlu Avrupa Komisyonu Ajansı'nın (REA) da katılımıyla 23 Eylül 2010 tarihinde Ankara'da "Marie Curie 2011 Çağrıları Konferansı" gerçekleştirilmiştir. Marie Curie 2011 yılı çağrıları hakkında detaylı bilgi verilen konferansta, aynı zamanda Sanayi Akademi Ortaklığı, Araştırma Eğitim Programları ve Kariyer Entegrasyon Hibeleri alanlarında katılımcılara bilgi verilmiştir. Konferansta, başarı hikayeleri ve hakem görüşlerine de yer verilmiştir.

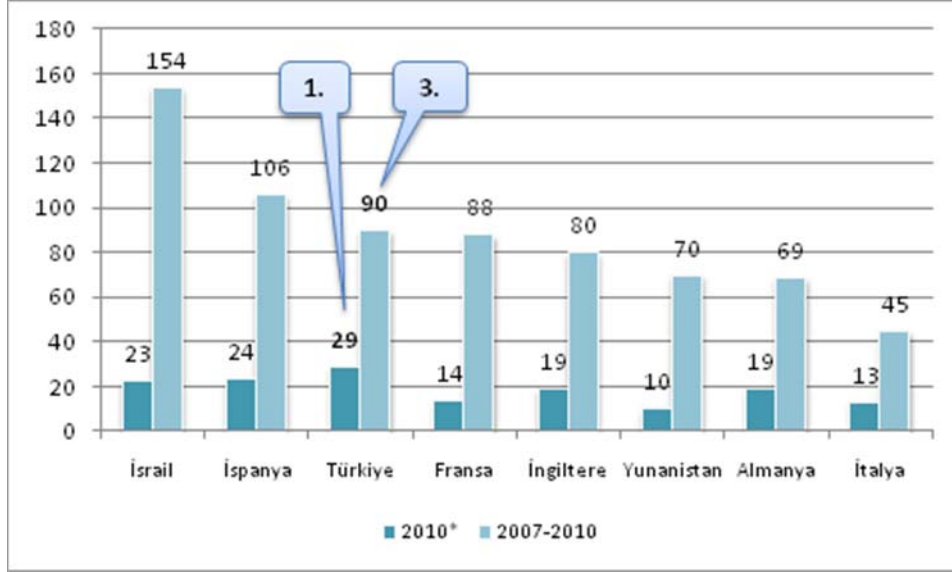
6.10. Marie Curie Avrupa'ya Geri Dönüş Hibeleri Proje Yönetimi Toplantısı

REA'nın da katılımıyla 24 Eylül 2010 tarihinde Ankara'da Marie Curie Avrupa'ya Geri Dönüş Hibeleri (IRG) Proje Yönetimi Toplantısı gerçekleştirilmiştir. Toplantı kapsamında IRG projelerinin desteklenmesinden sonlandırılmasına kadar olan süreç ve proje yönetimi sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar aktarılmıştır. Toplantıya IRG projesi yürütmekte olan araştırmacıların yanı sıra üniversitelerin proje yönetim ofisleri temsilcileri de katılım sağlamışlardır.

6.11. Tersine beyin göçünü desteklemek amacıyla ABD'de düzenlenecek çalıştaylar

TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi, Avrupa Komisyonu desteği ile "Hedef Türkiye" sloganıyla başlattığı çalıştayların ikisini yaklaşık 200 üniversiteyi barındıran ve çok sayıda Türk araştırmacının yaşadığı Boston'da 1 Aralık 2010, Ann Arbor'da 2 Aralık 2010 tarihlerinde gerçekleştirmiştir. Bu etkinlikte TÜBİTAK, cazip imkanlar nedeniyle araştırmalarını ABD'de sürdüren Türk araştırmacılara "Avrupa Komisyonu'nun desteğiyle Amerika'dan Türkiye'ye dönebilecekleri" çağrısını yapmıştır. Harvard, MIT ve Michigan Üniversitesi gibi dünyanın en iyi üniversitelerinde araştırmalarını yürüten ve bu üniversitelerde doktora ve sonrası eğitim alan 200'den fazla Türk araştırmacı etkinliklere katılmıştır. İlgili etkinliklere, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerden katılan temsilciler, Türkiye'deki araştırma kapasitelerinin gelişen durumuna vurgu yaparken; etkinliklere katılan Türk sanayi kuruluşları ve şirketler de, kurumlarındaki Ar-Ge fırsatları hakkında katılımcıları bilgilendirmiştir.

Türkiye, 2007-2010 yılları arasında 7. ÇP Marie-Curie Tersine Beyin Göçü Programından Avrupa'da en fazla yararlanan 3. ülke konumundadır. Ayrıca Türkiye 2010 yılı Mart ayında yapılan değerlendirmede Avrupa dışından en çok araştırmacı çeken ülkeler arasında ilk sırayı almış, 2010 yılı Eylül ayında kapanan ve henüz sonuçları açıklanmayan son çağrıda ise araştırmacıların dönmek üzere en çok başvuru yaptığı ülke olmuştur (Şekil 3). ABD'de gerçekleştirilen etkinlikler ile bu programın 2011 yılı sonuçlarında Türkiye'nin tüm sıralamada ilk sıraya yerleşmesi ve bu program aracılığı ile Türkiye'ye ABD'den dönüş yapan 100'e yakın araştırmacı sayısının daha da artması hedeflenmektedir.

Şekil 3. Türkiye'nin 7. ÇP Marie-Curie Tersine Beyin Göçü Programı'ndaki Başarı Sıralaması

7. Diğer Çalışmalar

7.1. AB 7. ÇP Web Sitesi 15.000'i aşkın Üyeye Ulaştı

Türkiye'de 7.ÇP iletişim ağının en önemli aracı olan TÜBİTAK AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi web sitesi üye sayısı 14.500'e ulaşmıştır. 7.ÇP web sitesi aracılığıyla; 7.ÇP hakkındaki güncel bilgiler, gelişmeler, ortak arama duyuruları, önemli belgeler, çağrı bilgileri ve etkinlik duyuruları Türk araştırma ve iş dünyası ile hem web sitesi üzerinden hem de e-posta ile paylaşılmaktadır. Siteye üye olan kullanıcılara e-öğrenme eğitim modülüne erişim hakkı verilmekte ve üye olurken seçmiş oldukları alanlarla ilgili güncel haberler e-mail yoluyla gönderilmektedir. Ayrıca 7.ÇP

web sitesindeki önemli bağlantılar ile kullanıcılara 7.ÇP'nin yanı sıra diğer AB Ar-Ge programlarına ilişkin haberlere de yönlendirme yapılmaktadır.

7.2. AB 7. ÇP Destek Programları

TÜBİTAK 7.ÇPkapsamında mevcut durumda uygulamada olan destek programları ve içerikleri aşağıda kısaca özetlenmiştir.

- **Konsorsiyum Oluşturma Amaçlı Yurt Dışı Seyahat Desteği:** AB 7.ÇP kapsamında Avrupa Komisyonu'na konsorsiyum olarak sunulacak projelere, söz konusu konsorsiyumun oluşturulması ve proje geliştirilmesi amacıyla verilen desteklerdir. Söz konusu destek kapsamında 120'ye yakın araştırmacı destekten faydalanmıştır.
- **Ulusal İrtibat Noktası Özel Desteği:** Türk araştırmacıların yurt dışındaki görünürlüğünün artırılması ve yurt dışındaki çerçeve programlarına yönelik toplantılara alanında güçlü araştırmacıların katılımının sağlanması amacıyla verilen bir desteklerdir. Ulusal İrtibat Noktası Özel Desteği kapsamında 110'u aşkın araştırmacıya seyahat desteği sağlanmıştır.
- **AB ÇP'ye Katılımı Özendirme Destek Programı:** Türk bilim ve teknoloji çevrelerinin AB Çerçeve Programları'na proje koordinatörü, proje ortağı ve Fikirler Özel Programı'na baş araştırmacı olarak proje teklifi sunmalarını özendirmek, Marie-Curie Burs ve Destek

Programları kapsamında yurt dışından Türkiye'ye daha çok sayıda araştırmacının gelmesini sağlamak amacıyla verilen destektir. Bu destek kapsamında Avrupa Komisyonu veya Avrupa Araştırma Merkezi (ERC) tarafından fonlanmasına karar verilmiş olan Ar-Ge projelerinin yanı sıra Tematik ve yatay alanlar kapsamında sunulmuş başarılı projeler desteklenir. Söz konusu destek programını düzenleyen "AB ÇP'ye Katılımı Özendirme Destek Programı Esasları"nda belirtilen koşulları sağlayanlara, yine aynı Esaslar'da belirtilen para ödülleri verilir. Katılımı özendirme Destek Programı kapsamında 100'ü aşkın araştırmacıya ödül verilmiştir.

- **AB ÇP Proje Önerisi Ön-Değerlendirme Desteği:** Türkiye'de kurulu tüzel kişilikler tarafından koordinatör olarak oluşturulan AB Çerçeve Programları Proje tekliflerinin, AB Çerçeve Programları projelerinin değerlendirmesi konusunda tecrübeli, ana dili İngilizce olan ve yurtdışında görev yapan uzman kişi ve kurumlarca ön-değerlendirmeye tabi tutulması için verilecek destektir. Destekten AB Çerçeve Programları kapsamındaki Ar-Ge projeleri yararlanabilir. Bu destek kapsamında, yabancı uzman kişi ve kurumlar tarafından yapılacak danışmanlık masrafları karşılanır. Söz konusu destek kapsamında yaklaşık 4 araştırmacı desteklenmiştir.

8. Türkiye Araştırma ve İş Dünyası Kuruluşları Ofisi ile Ortak Faaliyetler

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) ve Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK) tarafından Kamu ve Özel Sektör Ortaklığı şeklinde Brüksel'de kurulan Türkiye Araştırma ve İş Dünyası Kuruluşları (TURBO) Ofisi, AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi'ne gerek proje toplantıları için lojistik destek sağlamakta gerekse Brüksel'deki kurum ve kuruluşlar ile lobi faaliyetlerinin sürdürülmesi konusunda destek olmaktadır.

Bu destek çerçevesinde Haziran-Eylül 2010 tarihlerinde TURBO'da düzenlenen AB Çerçeve Programları Ulusal Koordinasyon Ofisi faaliyetleri aşağıda sunulmaktadır.

- 1- "7.ÇP Sağlık UİN Ağı İşbirliği Etkinliği", 9 Haziran 2010.
- 2- "Türkiye'de Güvenlik Araştırmaları Alanı" konulu toplantı, 14-15 Haziran 2010.
- 3- "VICON" Projesi Hazırlık Toplantısı, 17 Haziran 2010.
- 4- Bölgesel Programlar Ulusal İrtibat Noktaları Eğitimi, 8 Eylül 2010.
- 5- TÜBİTAK UEKAE koordinatörlüğünde AB 7. ÇP Güvenlik Araştırmaları Alanı'nda hazırlanan "Uluslararası Posta Arz Güvenliği" ve Siber-Güvenlik Mükemmelliyet Merkezi" Projeleri Konsorsiyum Toplantıları, 24 ve 27 Eylül 2010.